

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) po g. Jak. Volčiču nabrane.

Pleta Falte, — iz čirica Viramerl an der Zunge, von
čir Aas, — pelajca Gangelband, — pičalj Punkt, — truž-
ba Weinsatz im Fasse, — madvina La»er wilder Thiere, —
hripel Nasenscheidewand, — šur Korkholz, — žur Molken,
— kovašič junger Hase, — nercati murren, — olita das
Gedarme, — puh Mundmehl, — peršivo miirbe, — iznera-
vice unverhofft, — nabrodati einsehiffen, — opažuliti ab-
bruchen, — izve siti vora Hangen herabnehmen, — briga ca ein
Gut, worauf ein Kirchenbeneficium haftet, — bluta ein Ge-
sehwiir bei Pferden (wo?), — rakno Todtentuch, — raknic
Regentuch, — satnik Gemeindediener, — pal Brand an Baumen,
— pern Kopfgrind, — pernast grindig, — gavan holzerner
Schliissel, — kostnica Todtenkammer, — žara Urne.

(Dalje sledi.)

še oprasanje vsili: „Koliko hiš je ta berač obhodil, de je toliko krajcarjev skupej spravil? in koliko se je lagal, de je revež?!“

Iz Razdertiga. A. O-a. Čeravno sim kmet, vunder potrebo šol živo spoznam, in zavoljo tega se ne morem zderžati, da bi v „Novicah“ ne naznanil od nove šole, ki se je zdaj v mali vasici — Lužéh — blizo županije Razderske napravila; namen je scer dober — ali kako se bo izvoljeni učitelj obnašal — — bo skušnja učila! Potreba bi marveč bilo, da se imenovana vasica in več družih bližnjih, kakor velko in malo Ubelsko, Brezje, Berdo, Hruševje, Slavinje in Sajovče, ki so k večimu 3 četerti ure od Razdertiga, zedinile in v Razdertim veči šolo napravile. Samo iz Razdertiga je zdej otrok čez 70 za šolo, večidel bolj ubozih starišev, ker nekteri bogati otrok nimajo, drugi pa svoje otroke v mesto v veči šolo lahko pošlejo. Prav potreba bi bilo, da bi gospodje, ki pri šolah zamorejo kaj pripomoči, pripomogli, da bi se tudi naša šola v pregled vzela in v boljši stan pripravila. Častiti gosp. tehant Postojnski, potrebo dobre šole pri nas spoznaje, so, kakor zvemo, to unidan nadzorniku ljudskih šol g. dr. Močniku živo priporočili.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz štajersk. slovenskih goric. — r. „Novice“ so v 13. listu letošnim „Drobtincam“ pravično zasluženo hvalo dale; povejte še tudi iz naše pozabljene Sekovske škofije našo vročo hvalo in zahvalo za „obče ljubljene Drobtince.“ Zares! po vsej pravici so „Novice“ omenile „slavniga slov. pisatelja gg. knezoškofa hvaliti, bi bilo vode morju prilivati.“ Alj česar polno je sercé, rado iz ust gré: tako tudi mi iz polnega serca mil. g. knozoškofu rečemo trikrat „živijo!“ Namesti šolske mladeži se jim še posebej zahvalimo za prelepe, mile pesme, ktere so nam letošne „Drobtince“ podarile za vsaki dan pred šolo in po šoli skoz celi teden. Besede v teh pesmah so lepo vbrane, častitljive, šolski mladeži primerjene. Še bolj bi nam se pa bile te mile pesmice prikupile, ko bi bili napevi pri vsih tudi častiljivim besedam popolnoma primerni. Vredne so prav izversnih napevov.

Novičar iz mnogih krajev.

Za gotovo se pripoveduje, da se bojo cesar 15. maja v Lvov podali, in da se bojo potem z ruskim caram na meji snidili. — Zopet se je jelo govoriti, da misli vlada toliko zaželjene deželne zборе skorej skupej poklicati; ta up iz tega izvira, ker je neki ministerstvo deželne poglavarje vprašalo: ali so pripravne zbornice že povsod. — Ker se od vsih strani, v mestih in po kmetih, zmirej več tožb zoper svojglavnost pôslov sliši, je ministerstvo za potrebno spoznalo, nove poselske postave dati; zato je poslalo vsim deželnim poglavarjem naukaz, da naj po posvetovanju z duhovnimi, županijski in umnimi gospodarji osnovo poselskih postav ministerstvu predloži. Kmetijske družbe na Krajnskem, Štajarskem in Koroškem so, kar je nam znano, v tem že marsikaj pripravile. — Dunajske vradne novice razglasé, da je bilo mesca svečana državni ga papirniga denarja za 359 milijonov in 370.824 gold.; — mesca marca pa 359 mil. in 757.031 gold. med ljudmi. — Ministerstvo denarstva bo neki skoraj dohodke našiga cesarstva za to leto 1851 razglasilo, ki so na 240 milijonov gold. postavljeni; namreč za prodajstvo tobaka 30, solí 30, za dohodke iz vžitnih

davkov 35, za prodajo kolka (štempelj) 15, za poštné dohodke 5, za loterijne dohodke 10, za takse 18, za colne dohodke 20, za davke 75, in za mnoge druge dohodke 2 milijona gold. — Novi krajcarji bojo prišli skoraj na dan, ki bojo neki prav pripravni in lični. Tisti teški krajcarji (po 2 krajc.) se ne bojo več kovali. — Učitelji iz Tiroljskiga so prosili ministerstvo za poboljšanje svojih revnih dohodkov; g. minister uka jim je odgovoril: „da se bo poboljšanje učiteljskih dohodkov v celim cesarstvu kmalo upeljalo.“ — Na ukaz ministerstva vojniškiga se ima meja proti Krajni na Turškim, kjer je že dolgo časa huda vojska, od cesarskih vojakov posesti, katerim zapovednik je generalmajor Rajlič. — Velika obertnijska razstava v Londonu na Angleškem, kakoršne še nikoli ni bilo in je mende tudi ne bo, se bo odpérla 1. majnika. Od vsih dežel vrejo ljudje skupej, to imenitno rezstavo viditi; dozdej so že staniša za 340.000 ptujcov najete. — Vinorejci Budskih goríc na Ogerskim pričakujejo hudo letinsko vročino in večkrat točo, za to ngrade pridno zavarujejo (asekurirajo) — 16. dan t. m. je na Parskim ubila strela nekiga kmeta, ki je na polju oral, in zavolj hudiga vremena pod drevó bežal. Grozno nevarno je, o hudim vremenu se pod drevesa vstopiti, kamor tako rado treši. — Obravnava nemških zadév je še na tistim mestu kjer je bila. — Okoli Frankobroda se bo neki velika armada iz 60.000 vojakov postavila, avstrijska vlada bo poslala v ta namen 20.000 mož; ravno toliko tudi pruska; parska 10.000, druge manjši države pa vse skupej 10.000 mož. — V Bolonii na Laškim so zasačili društvo, ki je naše dvajsetice ponarejalo.

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) po g. Jak. Volčiču nabrane.

Popaša Abweideschaden, — polutak $\frac{1}{2}$ Kreuzer, — svečati in grosser Noth mit Leihen helfen. — opevarija Singgebühr, — opevalo Singpflicht, — mlaskati kauen, — gruh Steingerölle, — oporišće Stützpunkt, — pužal Fackel, — linda Fensterdach, — ponikva Kesselthal, — palivo brandig, — cigalić der Heber, — mljava ein Stange, — strem ein Vordach, — tresati tresariti irren, — treso verkehrt, — obličje die Larve, — ožark otrink, — tveza Spitzen, — zamah Stopel, — dimje Gegend der Geschlechts-theile, — bruska Steinsplitter, — serh Schauer (grizzoli), — muhte gratis, — žvah Zunder, — deravica Sodbrennen, — hojba das Gehen, — lagina Erleichterung, — kotorata Fallthür, — snebiti abortiren, nicht reciproce, ganz aktiv.

Mojimu narodu.

Ako za te, rod slovenji!
Moje serce ne gori,
Stvarnice mi sèrd ognjeni
V divji vihri naj gromí.

Dokler mi mazinec miga,
Dokler duša je v teles',
Naj se vedno bolj užiga
Ta ljubezen, dar nebes!

Kadar pod zelenim plajšam
Bom zagernjen mirno spal,
Ona — terdno se zanašam —
Bo puhtela še iz tal!

Požencan.

 Naznanje. Tretja pola 4. dela „živinozdravníštva“ bo v saboto na svitlo dana.

družbi v prevdank poslalo, je na vse strani tako dobro izdelana, da jo bojo, kadar v djanje stopi, gotovo vsi posestniki kakiga zemljiša veseli. — C. k. poštno vodstvo je naznanilo, da navadni vsakdanji poštni vozovi iz Ljubljane v Zagreb in Sisko zavolj poškodovanih cest ne bojo čez Zidan most šli, dokler se cesta od Zidaniga mosta naprej ne popravi; namesto njih bo šel iz Ljubljane čez Novomesto poštni voz v saboto in torek zvečer ob 8. v Zagreb — iz Zagreba pa v Sisko v nedeljo in sredo o polnoči.

Iz spodnjiga Dolenskiga 9. t. m. Tudi pri nas so nalivi dežja in silne povodnji pretečeni teden grozno veliko škodo učinile. Dereča Sava je marsikteriga strašno poškodovala, sosebne nekatere brodnike in plavičarje (flosarje), ker jih je ravno tisti čas (zavolj florjanoviga Kerškiga somnja) nar več z lesam na vodi bilo. En sam plavičar mi je jokaje potožil, da mu je voda čez 2000 goldinarjev vrednosti, lesa vzela; koliko pa še le drugim! Pri zidanem mostu so se pri treh ladjah konopci (vervi) potergali, dve ste bile s hrastovim lesam za Terst napolnjene, ena pa s pšenico; vse tri so se z 4 brodnarskimi hlapci vred v Savi razbile in potopile. Na Radini pri Boštanju je voda most vzela. Zagrebški most, pravijo, da se je tudi prot Belim gradu odpeljal. V Kerškem mestu je po kletih in po nižjih hišah vse plavalo; v neki hiši poleg Cotarja bi bilo več osób utonilo, ako bi se jim ne bilo še ob pravim času s čolnam na pomoč prišlo; malo je manjkalo, da 7. dan t. m. že pri oknjih voda v hiše ni tékla; le 16 palcov je bila nižji od leta 1824. — Koliko škode je pa ubogim kmetovavcam po senožetih in njivah, po katerih je derla, in jim s sadež krompirja in drugih reči pokončala, ni izreči, ampak le zjokati se je. Tudi po vinogradih je velika škoda, ker grozdiče, ko se je bilo iz mladik lepo prikazalo, je od predolziga dežovanja rudečkasto postalo, zato pravijo, da bo malo izdalo. Revni, ki že zdaj dosti glada vživajo, zdihujejo in pravijo: Gospodova roka nas tepe — kaj bomo počeli, če bomo še letas tako slabo letino, kot lani, dočakali? — J. O. Lepstunski.

Iz Notrajniga 9. t. m. Z velikim veseljem bremo v Novicah prizadevanje nekoliko Knaffelnovih štipendij tudi na drugih vseučeliših bivajočim Krajncam nakloniti. Ker pa sim tudi jez nekadaj eniga teh milodarov skozi 5 let vžival, Vam zamorem iz dotičniga dekreta, kteriga še v rokah imam, oznaniti, da vstanovivno pismo ni od 18. julija 1755 *), ampak od 6. listopada 1676. Ker mislim, da Vam bo prav to zvediti, Vam dam na znanje, in poleg tudi prosim, da naj Novice in tisti domorodci, ki so to pravično reč sprožili, nikar ne opusté, se za dosego doželjeniga konca krepko potegovati.

Novičar iz mnogih krajev.

Zopet se je jelo govoriti, de se bojo dali cesar zadnji čas konec prihodnjiga mesca kronati, in da bo takrat obseda, zlasti na Dunaju, vzdignjena. Sliši se tudi, da se bo kmalo obširno milostno odpušenje mnogo deležnikom ogerske in laške revolucije razglasilo. — Posvetovanje zastran poprav in poboljšanja našiga denarniga stanú se je v deržavnim svetovavstvu 8. dan t. m. začelo. — Kmalo se bo deržavni denar v po-

*) Ker nam je bilo to léto od verjetne strani kot vstanovinvo leto naznanjeno, nismo nikakor dvomili nad resnico tega naznanila. Ker pa tudi Vaše naznanilo za gotovo imamo, smo radovedni: v čem obstoji vzrok te različnosti? Vred.

pirju po 1 in 2 gold. izdal, tako lično izdelan, kakor je ta po 5 in 10 gold. — Dunajska banka je naukazala vsim banknim kasam stare bankovce po 1 in 2 gold. in pa flike po 15 krajc. še tako dolgo jemati, dokler se to jemanje ne bo preklicalo. — Cesar so 7. dan t. m. gosp. dr. Mariana Kollerja, bivšiga c. k. oddelkiniga svetovavca, za c. k. ministerskiga svetovavca, — g. dr. Jovana Kleemana, bivšiga nadzornika Štajarskih, Krajnskih in Koroških gimnazij pa za oddelkiniga svetovavca pri ministerstvu uka in bogočastva izvolili. — Pravijo, da si misli maršal Radecki Gorico za stanovitno prebivališče izvoliti. — Ministerstvo uka je ukazalo, da naj se na slovaških učiliših edini pismeni jezik rabi, in scer tisti, ki je v starim slovstvu in deržavnim zakoniku. — Vodstvo društva za jugoslavensko povestnico v Zagrebu je na 1. junija občni zbor napovedalo. — Slovstvinimu oddelku matice Zagrebške je 7. t. m. namestnika-predsednik g. Jvan Kukuljevič predložil važno mnenje ediniga občniga pismeniga jezika vsih Slovanov. — 12. t. m. se začno volitve mestne županije v Zagrebu; ban je v posebnim razglasu priporočil volivcam resin prevdank o teh imenitnih volitvah. — Goveja kuga je potihnila v Moldavi. — Naše cesarstvo ima po nar novejšim prerajtu 12.158 štirjaških milj in 37 milionov in pol prebivavcov. Telegraf gré že čez 500 milj delječ. — V letu 1849 je bilo v naše cesarstvo žita in družih poljskih pridelkov za 4 milione in 501.428 gold. — klavne živine za 533.175 gold. — sirovi-ga blaga pa za 12 milionov in 818.179 gold. več vpeljaniga, kakor izpeljaniga.

Lep marmor za cerkev naprodaj.

Iz stare Smeledniške cerkve je od velkiga oltarja ostala cela menza in stopnice iz čiso ličniga marmorja belo rudečkastiga; ravno iz taciga marmorja je tudi verija (bangarji) kerstijnih vrat. Ker bi utegnila za oltar kakošne manjši cerkve, kakor je sedanja nova Smeledniška, ta lična marmorna menza s stopnicami vred, kakor tudi bangarji za kerstijne vrata, vse kakor je in stoji brez popravljanja, prav dobro služiti, se da to na znanje s tem pristavkam, da, kdor bi to cerkveno pripravo kupiti hotel, naj se oglasi v Smeledniškem farovžu na Gorenskem (Flödnig in Oberkrain).

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) nabrane *).

Preumeti übertreffen im Wissen, — spostati die Hände an eine Arbeit angewöhnen, — vodilica Wassereimer, — sutal, sutla Firmungspathen, — krik Hebemaschine, — plaka Fleck, — muljak unausgebrütetes Ei, — četar Vorsteher einer kleinen Gemeinde, — tepuš Verläumder, — dro in continuo, — kerstitka Taufschmaus, — poglodke Octave der Hochzeit, — takajca (bolezin) ansteckende Krankheit, — razplahutati zerzausen, — skroknuti bei einem Unternehmen durchfallen, — obša, Aufschlag bei Uniformen, — verč eine Mass, — merica Seitel, Massel, — gneča Gedränge, — pačuh Fuscher.

*) Ako nisim morebiti kakšne besede prav slišal, razumel ali zapisal, prosim rodoljube v teh krajih, da mi oznanijo, in da tudi oni kaj boljših naberejo, ker se jih gotovo sem ter tje najde. Beseda »bluta« pomeni, kar sim po mnozih poprašanju za gotovo zvedil, rano, kadar sedlo ali druga stvar konja nažuli, da se stori rana, ki gnije naprej; kadar počne kost gnjiti, takrat dobí ime bluta, blutina, — poprej ni bluta. (Za naznanilo te besede smo Vam mi posebno hvaležni, zato ker za »Satteldruck« že dolgo slavenske besede išejo. Vred.) Jakob Volčič.

keri je prišlo vsih 20 volivcev (clo nobedin ni zaostal), ki so z veliko večino glasov, namreč 16, zopet g. Ambroža za svojiga namestovavca izvolili. To očitno veliko zaupanje je g. Ambroža določilo, da je imenovano namestništvo zopet prevzel. — Po razglasu ministersva pravosodja od 12. maja je g. dr. Alb. Merk za cesarkiga doktorja (advokata), v Krajnji izvoljen, — za notare pa so izvoljeni: s sedežem v Ljubljani: g. dr. Janez Oblak in g. dr. Jožef Orel; s sedežem v Kamniku: g. Janez Supanc, sedež c. k. komisar v Trebnim, — s sedežem v Vipavi: g. Alojzi Mulaj, sedaj c. k. komisar v Postojni, — s sedežem v Kerškem mestu: g. Karl Kallmann, sedaj inspektor pri Krajnskih stanovih, — s sedežem v Ribnici, g. Matevž Logar, bivši okrajni sodnik. — Perve Ipavske česnje smo vidili 20. t. m. v Ljubljani na prodaj, — skorej pozneje, ko druge leta. — Ravno pri sklepu današnjega lista (ob šestih zvečer) je začel v Ljubljani sneg precej naletavati; vender ga ni nič obležalo.

Novičar iz mnogih krajev.

V državnim zakoniku stoji cesarski patent od 15. tega mesca, kateri naukaže nekatere ravnave, kako se imajo denarne zadeve našiga cesarstva v red djati: 1) državni papirni denar, kar ga je po kurzu na silo med ljudmi, se ne sme čez 200 milionov goldinarjev pomnožiti; 2) cesarski naukaz od 28. junija 1849, da se Dunajska banka ne sme vpotrebovati, da bi za državne potrebe izdajo bankanot pomnožila, se mora tudi prihodnjič zvesto spolnovati; 3) ker je resničnavolja cesarjeva, da se ima sčasama vës na silo izdani državni papirni denar nazaj potegniti, je cesar ukazal, da se dela, ki v poravnavo tega segajo, morajo kar je nar bolj mogoče hitro dokončati in storjeni sklepi v dosego tega namena mu kmalo predložiti. — Cena zlata in srebra je te dni zlo padla; cena cekinov je bila 17. maja 32, srebra 28. — Naš cesar, car Ruski in kralj Pruski se bojo snidili 29. t. m. v Olomucu, kjer bojo ostali 8 dni, in se pogovorili zastran združeniga poravnanja sedanjih negotovih evropskih zadév. O tem času se bo okoli Olomuca 30000 vojakov avstrijske armade zbralo. — Nadvojvoda Janez se je podal s svojo gospó in sinam v Meran na Tiroljsko, kjer se je 18. dan t. m. slovesno streljanje iz cele dežele zbranih strelcov začelo, za ktere je nadvojvoda visoke darila postavil. — Ker se je med ljudi, ki poleg telegrafa prebivajo, kriva misel zaplodila, da je bakreni drat telegrafa pohištva zavolj strele nevaren, je razglasilo telegrafno vodstvo prav jasen poduk, v katerim dokaže, da je bakreni drat telegrafa le še odvodnik, da v bližnje pohištva ne treši, ker strelo na-se vleče. — Po tem kar se iz Banata in Sirmije v Horvaških časnikih bere, stoji ondi polje tako lepo, da se sme prav bogata letina pričakovati, zato je žitna cena, čeravno je kupcov veliko, poslednji čas na pol nazaj šla; banaško kibljo, ki je pred nekimi tedni 16 gold. slabiga denarja veljala, ponujajo sedaj po 8 gld. — Dokler ne pride nova postava za lov (jago), bojo prišle nekatere začasne postave, kako se imajo lovi v najém (štant) dati, namreč najemšina mora nar manj 6 let terpeti; vsak, ki ima pravico na lov iti (jagati), bo dobil opravičivni list, kteriga je dolžan, žandarju pokazati, ako ga za-nj popraša; zamudne županije se zamorejo primorati, da svoje lovstvo v red spravijo. — Županijam, ki bojo prihodnjič davke pobirale in vradijam odrajtovale, se bo podal razumljivo napravljeni navod tega opravilstva. — Železnico na Semeringu (na gori med Avstrijskim in Štajarskim) dela sedaj

okoli 13,000 delavcov. — Namesto g. dr. Kleeman, na je dosedanji vodja Mariborskiga gimnazija, g. Miroslav Rigler, za nadzornika Štajarskih, Krajnskih in Koroških gimnazij izvoljen.

Smešnica.

Krajnski jezik in krajnski kraji so mnogim ljudém, ki se clo učene štulijo, neznani! Kakor jih je veliko, ki ne vedó, da krajnski jezik je slovenski jezik, tako so tudi naše mesta in naši kraji večidel na Koroškem. Ljubljana na Koroškem! Žužemborg na Koroškem! Novomesto na Koroškem! clo Sava na Koroškem! Taka tãma je še v glavi nekterih modrijanov v letu 1851!!

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii nabrane.

Vehica Augendeckel, — omejak eingemauertes Stück Acker, — grajan Stadtbewohner, — izgrebice Werg, — lancun Leintuch, je slovensko od lan, — svaža Bilderrahmen, (svezati), — klesar Steinmetz, — podmerati untertauchen, — podmerač Taucher, — čoka, klocka Kirchenluster, — nevera Sturm, neverin Sturmwind, — huntati durch die Nase reden, — huntalo der so redet, — kapla mu je pala der Schlag hat ihn berührt, — klač Glockenschwengel, — naradovati se gratuliren, — pačuhati pfuschen, — pačuharija Pfscherei, — majtavina Schwindel, — jakevati se sich um die Stärke probiren, — tučak Mörser, — trusnat korpulent, — čmar Milz, — bratjenik einer aus der Bruderschaft, — razkup Verfall des Kaufkontraktes, — naspol auf Hälfte des Ertrages, dann: spolovar, spolovina, — vuna grintavica Frühwolle, — vuna postrižna Spätwolle, — ovce murice Melkschafe, — ovce sterple gelte Schafe, ovce jerušice junge Schafe.

Pogovori vredništva.

Gosp. Podgrivarskimu: Radi bi po Vaši prošnji naznanilikako s živino ravnati, kateri se je v kakošnim delu kamnje zaredilo, da, kakor pravite, so o Vaši okolici ob kratkim trije voli zastran kamnička poginili, — ali kamnje in kamnički se zaredé v mnogoverstnih delih trupla; treba je tedaj, da nam naznanite, kje je bil kamen? — Dalje prosimo možé po deželi, da bi nam hotli iz mnogih krajev na znanje dati navadne (pa tudi manj navadne) slovenske imena posamesnih delov obojnih živinskih spolovíl (Sexualorgane) in porodnih iztréb, ker zlasti v tistim imenitnim delu živinozdravništva, ki bo zapopadel poduk: kako o porodih živine pomagati, bomo potrebovali po slovenski deželi navadnih imén. Naznanjeno nam je že tudi bilo, da na Štajarskim beseda porod za »Geburt« pri živini ni v navadi, pa po nesreči smo založili tisti dopis, — prosimo tedaj da bi se nam to še enkrat naznanilo.

Navod

za spisovanje županijskih zbornih zapisnikov.

Že v 1. listu Novic obljubljeni izgled: kako naj se zapisniki ali protokoli županijskih zborov ali skupšin pišejo, da bo prav, — podamo častitim bravcam danes, misleči, da ne pridemo prepozno, akoravno smo se v tem nekoliko zakasnili, ker še ni davnej, kar smo zavolj tega vnovič naprošeni bili.

Preden pa tak zapisnik, ki nam ga je naš v teh rečeh izverstno zvedeni župana-namestnik g. Ambrož za Novice podal, v izgled damo, se nam potrebno zdí, nekatere besedice zastran spisovanja tacih zapisnikov sploh omeniti.

Vsaki redoljubni gospodar si važniši reči svojiga

*Iz Ipravskiga 2. rošnika. J. V. *)* Tukaj smo za lepim prosemcam in svečanam premokro pomlad dobili, kakor mende po vsim Slovenskim. Nadjali smo se letos zgodnje — pa mende bomo le pozno letino imeli zato ker je vedno hladno bilo. Da je še o drugi polovici maja Nanos in Čavinj pobelilo — ni dobro. Slabo je tudi, da je večidel naših kmetovavcov (mende je tudi drugod tako) prekratkovidnih. Na primeru: Ko se je pred nekaj časom o dobrih vinskih letinah letod kar po niski ceni vino prodajati moglo, so nekteri mlačni, drugi clo merzli do vinoreje postali. Potem pa, ko so ravnopretekli čas zastran preslabih vinskih letin v merzlejših deželah tukaj niske kot dobre vina po visoki ceni prodajali, so začeli eden pred drugim kopati in terte množiti, kot da bi za stavo šlo. To je sicer hvalevredno — ali to ni prav, da je sleherni le po takih kolčih hrepenel, ki bi dajale dosti vina — brez premisljka na dobro vino. Tamo pa zastran sajenja in reje tert, kakor tudi druge napake bo luč g. Vertovcovih naukov pregnala. Da bi se nauki „kmetijske kemije“ in „vinoreje“ le pridno brali in spolnovali!

Novičar iz mnogih krajev.

Pravijo, da bo presvitli cesar 3 tedne po Galiciji popotoval, po tem se bo pa v Išel v toplíce podal; na Horvaško, kakor je bilo govorejno, ne gre letos. — Ministerstvo kmetijstva se posvetuje sedaj o postavah poljske policije po nasvetih, ki so mu jih kmetijske družbe predložile. — Kmalu pride na versto posvetovanje za napravo tacih denarnic, ki bojo kmetovavcam na njih zemljiša posojila dajale. — V poštnih markah se bo neki preuredba vpeljala; marke bojo scer ostale za frankiranje pisem; za pisma brez mark pa ne bo mogel prejemnik več plačevati, kakor je sedaj ukazano; za markano pismo bo oddajnik 1 kraje. manj poštnine plačal, ktero bo prejemnik odrajtal v zagotovilo, de je pismo gotovo prejel. Ta preuredba je zares potrebna, ker se od več strani sliši, da sedaj marsiktero pismo v zgubo gré. — Ministerstvo kmetijstva je zavolj pomankanja lesa na Tiroljskim prepovedalo izvožnjovsiga lesa iz dežele brez dovoljenja. — Govori se, da bo ministerstvo uka jenjalo in to opravilstvo ministerstvu notranjih oprav priklopjeno, za ministra bogočastja pa Graški škof vitez Ravšer izvoljen. — Novi bankovci po 10, 100 in 1000 fl. se bojo izdali. — Cena srebra se spreminja že dolgo časa med 25 in 26 fl. čez 100. — Nekteri časniki pripovedujejo, da se bo županijska postava preuredila, da bojo veči posestniki veči pravice zadobili, da županov ne bo več srenja volila, ampak da se bojo po vladi volili, da župani ne bojo nikjer plačila dobivali i. t. d. Koliko je resnice na tem, se ne vé. — Ravno tako novo kakor čudno nam je bilo zvediti, da v imeniku za Laško deželo pripuštenih časopisov ne stoji noben slovansk časnik! — Na Dunaji je že davk za pse vpeljan; 5 fl. se bo plačalo za nepotrebne; 2 fl. pa za potrebne pse; na Dunaji je okoli 20,000 psov — to bo dalo lep znesek, ki pride v ubožnico. — Od več krajev se sliši letos od hude toče; na Českim je uniđan okoli Postupica padala po pol funta teška. — Na Ogerskim žito prav lepo stoji in obilen pridelk obeta; staro žito se že po veliko nižji ceni prodaja iz magazinov. — Na Marskim razsaja spet goveja kuga in kervava griža. — V Teržaskim časopisu se piše iz

*) »Glas iz Goriškiga« v zadevah slovenskiga jezika nam je všeč, da vémo: kako saj en del Goriških Slovincov v prid književniga napredka misli. Vred.

Zagreba, da so prišli ne davnej iz Dolenskiga nekteri kmetje, bana za polajšanje svoje revšine prosiť; ker ban nima s Krajsko deželo opraviti, so bili v Ljubljano na deželno poplavarstvo napoteni. — Z naselitvami na Ogerkim gré slabo; veliko revnih Nemcov, ki so se mislili ondi naseliti, so prišli po poti beračovaje nazaj. — Z veseljem slišimo novico, da je visoko učeni in iskreni rodoljub g. profesor dr. Muršič za nadzornika za Horvaške in Slavonske gimnazije odločen; ministerstvo bi ne bilo moglo boljšiga moža izvoliti, ki bo gotovo tudi Horvatam po volji. — Letos je 600 let, kar je kava (kofè) znana; o letu 1251 je opát nekiga arabskiga samostana moč tega arabskiga sada, minih pri ponočnih molitvah budne obderžati, znajdel. Bog daj dobro temu možu, ki nam je tako prijetno pijačo podelal! — Žalostne novice se beró, koliko morajo kristjani (Rhaja na Turškim imenovani) v Bosni preterpeti; čeravno se niso punta vdeležili, morajo stari in mladi, višji in nižji tlako na cestah delati, kamne nositi i. t. d., akoravno jim je ravnopravnost — kakor marsikje drugod — na papirju dogotovljena bila. — Še huji silstvo pa se sliši iz Rusovskiga, kjer po novim ukazu mora vsak Rus in Polje vso srebrenino, na priliko, žlice, perstane i. t. d. v določenim času prodati ali pa lot za 40 kopekov vladi izročiti; če kdo kaj tega skrije ali zataji, mu bo proč vzeto. Ubogo ljudstvo, (ako je to res), kterimu se taka sila godí!!

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) nabrane.

Kračun Riegel, — zakračunati zuriegeln, — libavina Fleischmasse, — bujac ein Prügel, — zavojce Kamaschen, — nagulja eine Zerrissene, — posotulja eine Blossfüssige, — šuić ein kleiner Besen, — šujati rechen, kehreu Laub, — sledovati nachlesen, — markar in alt. g'ag. Schriften für Notär von merkati, — osvedokovati kogar mit Zeugen überweisen, von vem, vedok Wissner, ilir. svedok Mitwischer, Zeuge, — prića kommt in diesen Schriften immer mit dem Begriffe »Gegenwart« vor. n. p. na priću stojeća i suprotivna stran, na sude; vielleicht von priund tu, — dotimstvo Betheilung mit Erbschaft, von dota, — razvodnik der Differenzen schlichtet, razvod Differenz, raz und voditi gleich dis und ferre, — večevati se den Prozess fortsetzen, ilir. včće Rath, daher auch im krainisch. svet, vielleicht auch von vem, — zanočiti se sich Abends verspäten, — zapunka (samica) Haftel zapunc (samac) (an der krainischen Gränze) von zaputiti zuknöpfen zapeti; hier heissen die Haftel ažulice, — perhavka, perhavica fast zu Asche gewordene Gluth, vielleicht von prah.

Milodari.

Za Ižance je podaril F. Z. iz Tersta 2 gold. — J. Š. iz Celja 1 gold.

Za nesrečneže Leskovške fare je podaril g. prof. Metelko 20 gold. — g. Valentin Pleiweis 10 gold. Vred.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajuji	
	28. roznika		23. roznika	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik pšenice domače	2	8	2	16
1 » » banaške	—	—	2	14
1 » turšice	—	—	1	45
1 » sorsice	1	40	1	49
1 » reži	1	39	1	48
1 » ječmena	—	—	—	—
1 » prosa	1	36	1	40
1 » ajde	1	55	1	55
1 » ovsa	1	8	—	16

brati znali, ali saj kakošen šolarček, ali njegov sosed. Če mora kmet vse svoje dolžnosti natanjko spolniti in jih tudi rad spolne, če le more, naj se tudi njemu pravica v vsim zgodi; — tako bo vsim prav!

Janez Planinc, župan.

Iz Celjovca 21. julija. V zboru začasniga deželna odbora, kteriga predsednik je bil deželni poglavar, je bilo danes z 21 glasovi zoper 7 sklenjeno, da naj pripravniši železnica bi bila od Bruka na Videm. Dalje je odbor sklenil: naj se s tem naznanim ministerstvu razodene, da bi Koroška dežela vsako pot železnice, naj gré kodar koli hoče, zlasti od Marburga na Celjovec in Blak, z veliko hvaležnostjo sprejela, ako bi vlada železnico na državne stroške kmalo napraviti dala.

Iz Ljubljane. Nar novejši novica je, da Ljubljana še cela na starim mestu stoji, čeravno so stare babe prerokovale, da jo bo ob sončnim mraku potrés razdjal. Človek bi ne verjel, kaj so vražni ljudje vse blédli od sončniga mraka, ko bi ne bil sam na svoje ušesa tacih kvant slišal. Ko je o saboto proti večeru v Ljubljani hud vihar postal, ki je proti Savi in na Gorenjski strani kozolce podiral, strehe odkrival, močne hraste razrušil in veliko veliko škodo napravil, so rekli, da je lintvérn v tem hudim viharju letel čez te kraje, ki se bojo o pondelj v potresu pogreznili, in zares — nevedni ljudje so bili v groznim strahu! Vse pa je mirno prešlo; sončni mrak je bil ravno o tistem času in tolikšen, kolikoršen je bil napovedan in tudi v Novicah popisan. Ker pa so nekteri ponočne tãme pričakovali in vsih tistih prekucij ni bilo, ki so jih stare babe in vražni ljudje prerokovali, se je slišalo od več strani zabavljati zoper premajhni mrak; kar je očiten dokáz, da nekteri mljudémnik dar dovelj tãme na svetu ni. Sploh pa nam je ta sončni mrak pokazal, kako globoko v vražah zakopano je prosto ljudstvo pri nas, kakor tudi drugod, in kakošna živa živa potreba so šole. — Gosp. Juri Pajk tesarski mojster je poslal pretekli teden kmetijski družbi za ogled nekoliko krompirja tiste sorte (rudeče Irske), ki ga je družba letošnjo spomlad iz Tersta dobila in ki ga je tudi on za poskušnjo posadel; že kot debelo jabelko debel je bil, lep zdrav in dober, da kaj!

Novičar iz mnogih krajev.

Kakor se bere, se bojo cesar sedaj kmalo na pot v Galicio podali, da pridejo do 18. avgusta (dan svojiga godú) spet na Dunaj nazaj; po tem pa grejo na Laško, kjer bo veliko zberališe Laške armade ktero se bo nek okoli Verone že prihodnji cetertek začelo. — Ker se na Laškem zopet plamen prekucij natihami širi, je maršal Radecki 19. t. m. ukazal, da imajo zopet postave ojstre obseje v teh deželah v veljavnost stopiti. — Praznovanje Benedkam zopet podeljene svobobne barkostaje, ktero so léta 1848 zgubile, je bilo kaj slovesno; in čeravno se je silna množina ljudstva snidila, je šlo vse v nar lepšim redu. — Z veseljem beremo, da se bo nova gojzdna postava kmalo razglasila. — Ravno tako veselo je tudi slišati, da se ministerstvo ravno sedaj posvetuje: kako bi se vsaki deželi več izučeni živinozdravnikov dalo, in tako škodljivimu ozdravljanju mazačev, nevednih čednikov in pa sleparskih konjeder-cov v okom prišlo. — Bere se, da se bojo v nekterih krajih Ogorskiga, ki so po vojski nar več terpeli, davki nekoliko polajšali. — Šolstvo ima po nar novejših povedilih od deržave ločeno in duhovšini izročeno biti. — Ker je zmiraj več roparjev in razbojnikov po Dalma-

tinskim, je bila unidan ondi, razun Zadra in Sebenika, nagla sodba (Standrecht) naznanjena. — Iz Ogorskiga se sliši, da cena pšenice zlo pada. V Banatu se je žetev posebno dobro obnesla. Na Poljskim je tako rodovitno leto, da taciga komaj pomnijo; le delavcov silno manjka; nektre poprejšne grajšine prepušajo polovico pridelka delavcam, in so vesele, da jih le dobé. — Novice iz Bosnije (na Turškim) so zalostne; kristjani se grozno preganjajo, revšina je tako velika, kakor denarne stiske; zraven tega pa še goveja kuga i. t. d. Da pa Omer Paša (po rodu Horvat) kristjane, ktere Turki „Rajah“ imenujejo, tako silno tlači, kakor se je v mnogih časnikih bralo, sta unidan v „Südslav. Zeitung“ 2 oficirja iz pašatovega glavniga stana kot gerdo laž dokazala in prekicala. — Sv. oče papež so se 14. t. m. iz gradú Gandolfo spet v Rim vernili. — Angleška in Francoska vlada se zoperstavlja vstopu celiga austrijskiga cesarstva v nemško zavezo. Velki zbor nemške zveze v Frankobrodu je pa neki 17. t. m. na to sklenil: da se nenemskim vladam ne gré vtikovati v čisto nemške zadeve. — Gosp. dr. Konst. Wurzbach, predstojnik bukvarnice ministerstva notranjih oprav, je dal na svitlo v nemškem jeziku in gosp. ministru Bachu posvetil „prislovice (pregovore) Poljcov,“ po zgodovinskim izviru razjasnjene, z oziram na Litavce, Rusine, Serbe in Slovence, in primerjene enakim družih narodov. Znano nam je, da g. dohtar že dolgo nabira zaklade za to delo in da smemo v njem izverstniga doneska v spoznavo slovanskiga izobraženja dočakovati.

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) nabrane.

Svojić Sonderling, — gréz grosse Tiefe in Flüssen und Moorgrunde, od pogreznuti, — jajnak ovarium, — blagar, blagarica Universalerbe-inn, — poletkovati nachlesen, — mečuš Ei ohne Schale, od mehko, — grbin Nordwestwind, — turjak das Hünerauge, od terem reiben, ili tvrdo, — terzjak spät geworfenes Lamm, — izdnovati einmal in glagol. Schriften für gravieren od dno, — prišiliti durch Stossen annähern, od što, — okolščak, je bila o starih časih davšina za župana, ki je obstala v enim jagnjetu, ako jih je kdo čez 13 imel, ali pa namest jagnjeta dve petici; to je bilo plačilo, ki ga je župan nekđaj od soseske dobival.

Popravki. V 21. listu med »slov. besedami v Liburnii nabranimi« naj se popravijo natisni pogreški: gavan hölz. Schlüssel namesto Schlüssel, — ovce muzice namesto murice, bosotulja namesto posotulja, — libovina namesto libavina.

Pogorelcem na Igu je poslal g. P. Kozler iz Istrie že odrajtana 2 gold.; poškodovanim v Leskovski fari g. J. Š. iz Celja 1 gold. — Iz Leskovške fare se od toče zadeti ubožci preserčno zahvalijo za prejete milodare.

Kdo kaj sme, in kdo ne.

Dobrovoljna gazela o pravopisu.

Vsak poljubno piše; jez tud' se pripravim — pa ne smem. Čerke nar pred kot Latinec vse vse stavim — pa ne smem. Frank ima in Brit s Poljakom za edin glas čerki dve; Mislim tak hoditi jez po potu pravim — pa ne smem. Kđaj Ciril je greške čerke z novimi pomnožil bil; Ravno tak jih zdaj k latinskim jez pristavim — pa ne smem. Kljuk Španjol verh čerk prideva, in enako tudi Čeh; In vesel kaj tako rabo jez pozdravim — pa ne smem. Kje v besedi glas se vzdigne, to začerta Grek povsod; Ga posnemam nekaj, spet sim na nepravim — in ne smem. Stavi Rus in Serb v imenu božje Majke i in ja; Mu podobno dolgo v svojim onegavim — pa ne smem. Vsak po svoji volji piše; le Slovenec nimam prav; Vse se graja, kar počnem pod nebam plavim: de ne smem! Podlipski.